

ОСНОВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

Программа вступительного испытания составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО по направлению подготовки. Цель вступительного испытания: определить уровень подготовки поступающих в БГУ.

Испытание по предмету проходит в форме компьютерного тестирования. Время отведенное на тестирование 45 мин.

При оценке теста используется следующая система баллов: за правильно выполненное задание - 2, за частично выполненное задание - 1 балл, за неправильно выполненное задание - 0 баллов. Максимальная сумма баллов - 100.

Минимальный балл для сдачи экзамена по программам магистратуры - 65 баллов.

СОДЕРЖАНИЕ ПРОГРАММЫ

Буряад хэлэнэй лексикэ, лексикологи, фразеологи, диалектологи. Буряад хэлэнэй лексикэ, тэрэнэй үзэхэ зүйл, гол ойлгосонууд. Буряад лексикын системнэ удха. Үгэнүүдэй удхаараа илгарал. Үгэнүүдэй уг гарбалаараа илгарал. Үгэнүүдэй хэрэглэлээрээ илгарал. Буряад фразеологизмуудай илгарал. Буряад диалектнүүдэй бүлэгүүд, гол илгаанууд, онсонуудын.

Буряад хэлэнэй фонетикэ фонологи, графика, орфографи, орфоэпи. Буряад тодорхой абьянуудай характеристикэ. Буряад абьянуудай системэ. Буряад графика. Графикийн ёһонууд. Буряад бэшэгэй дүримүүд. Буряад орфоэпи. Орфоэпиин гол дүримүүд.

Буряад хэлэнэй морфологи: үгын бии бололго болон хэлэлгын хубинууд. Буряад хэлэндэ үгын бии бололго болон илгарал. Буряад үгын бүридэл.

Мүнөөнэй буряад хэлэнэй нэрэ хэлэлгын хубинуудай системэ, тэдэнэй онсо илгарал болон адли шэнжэнүүдын. Нэрэ хэлэлгын хубинуудай лексическэ удха, грамматическа шэнжэ, синтаксическа үүргэ. Нэрэ хэлэлгын хубинуудай өөр өөрын дотороо илгаралнуудын.

Үйлэ үгэ. Гол ойлгосонуудын. Үйлэ үгын залогүүд болон видүүд. Үйлэ үгын түхэлнүүд: саглуулһан, хандаһан, причастна, деепричастна. Глаголой саглуулһан түхэл, тэрэнэй илгарал, хэрэглэлгэ. Глаголой хандаһан түхэл, тэрэнэй илгарал, хэрэглэлгэ. Глаголой причастна түхэлэй онсо: зохилдол, хамаадал. Причастна түхэлэй илгарал. Глаголой деепричастна түхэл, эрдэмтэдэй классификаци, деепричастна түхэлэй хамаадалай залгалта абаха тухай. Деепричастна түхэлэй глаголнуудай үүргэ.

Наречи. Наречиин илагарал, хэрэглэлгэ. Наречи ба дахуул үгэ: харилсааниин.

Буряад хэлэнэй туһалагша болон тусхай хэлэлгын хубинуудай системэ. Гол ойлгосонуудын, илгарал. Дахуул үгэнүүд, тэдэнэй илгарал ба хэрэглэлгэ. Союзууд, тэдэнэй илгарал ба хэрэглэлгэ. Частица, тэрэнэй илгарал ба хэрэглэлгэ. Тусхай хэлэлгын хубинууд: эрдэмтэдэй хараса, илгарал болон хэрэглэлгэ.

Буряад хэлэнэй синтаксис: холбуулал, мэдүүлэл, текст. Синтаксисэй гол томьёонуудын, гол хубинуудын.

Холбуулал, гол ойлгосонууд. Холбуулалнуудай илгаа, холбуулал соохи үгэнүүдэй холбооной янзонууд.

Мэдүүлэл, холбуулалһаа илгаань. Мэдүүлэлнүүдэй байгуулгаараа, зорилгоороо, үгүүлбэрээрээ, удхынгаа талаар илгарал. Юрын мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга. Нэгэ бүридэлтэ мэдүүлэлнүүд.

Мэдүүлэлэй гэшүүд тухай ойлгосо, мэдүүлэл соо тэдэнэй эзэлдэг байра. Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд: нэрлүүлэгшэ, хэлэгшэ. Нэрлүүлэгшэ болон хэлэгшын бүридэл, илгарал, гаралга.

Мэдүүлэлэй юрын гэшүүд: нэмэлтэ, элирхэйлэгшэ, ушарлагша. Тэдэнэй илгарал, бүридэл, гаралга.

Мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшүүд. Мэдүүлэлэй тододхоһон гэшүүд. Мэдүүлэлэй гэшүүд болодоггүй үгэнүүд: оролто үгэнүүд, хандалга.

Обородууд. Обородуудай илгарал. Үүргэ. Бээ дааһан болон юрын обородууд.

Орёо мэдүүлэл тухай ойлгосо. Орёо мэдүүлэлнүүдэй гол хубинууд, буряад сложно мэдүүлэлнүүдэй байгуулгын онсонууд. Орёо мэдүүлэлэй хубинуудай холбохо аргууд: аянга, союз, сэглэлтэ.

Союзтай орёо мэдүүлэлнүүд. Ниилэлдэһэн союзтай орёо мэдүүлэлнүүд, илгаралын, үүргэнь. Дахалдаһан союзтай орёо мэдүүлэлнүүд. Эрдэмтэдэй олон ондоо классификацинууд. Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй илгарал, үүргэнь.

Союзгүй орёо мэдүүлэлнүүд. Тэдэнэй ниилэлдэһэн ба дахалдаһан мэдүүлэлнүүдтэй харилсаан. С.С.М-эй илгаралын, үүргэнь.

Үгүүлэл (текст). Ойлгосо. Янзонууд. Үгүүлэлэй функциональна болон удхын талаһаа янзонууд: домоглол, зураглал, бодомжолго. Үгүүлэлэй янзонуудай онсо илгаануудын, гол шэнжэнүүдүн.

Примерный перечень тестовых заданий

Буряад хэлэнэй лексикэ, лексикологи, фразеологи, диалектологи.

1. Ямар үгын удха дүүрэн бэшээр, дутуугаар харуулаатайб?

1) Энгэр – дэгэл хубсаһанай сээжэ, урда тала;	3) бал – зүгын тоһон;
2) абдар – томо ханза, сүндүүг;	4) элинсэг – үбгэ эсэгэ.

2. Үгтэһэн үгэнүүдэй алиининь синонимууд болохоб?

1) Тарган туранхай;	3) ехэ бага;
2) ороно гарана;	4) томо мантан.

3. Тус үгэнүүдэй ямарын ХАЛБАГАА ХАХАРБА гэхэн фразеологизм тайлбарилнаб?

1) Эбээ таһарба;	3) хэрэлдэбэ;
2) арсалдаба;	4) сохилдобо.

4. Дорохи үгэнүүдэй алинийн КРИЗИС гэжэ үгэ буряадаар зүб харуулнаб?

1) Атаа жүтөөн;	3) хашалта, хүсэрхэл;
2) һандарал;	4) хэһээлтэ.

5. Ганса удхатай үгэ харуулагты.

1) Газар;	3) нюур;
2) Үндэһэн;	4) ханза.

6. Юрэнхы удхатай юумэнэй нэрэнүүдэй зэргэ нэрлэгты.

1) Шубуун, сэсэг, байгаали, шииг нойтон;
тоодог;	3) Бүргэд, зана, нугаһан,
2) Мүндэр, бороон, шүүдэр, аадар;
шэхэн.	4) Хамар, аман, хэлэн,

7. Эдэ үгэнүүдэй алинийн нютаг үгэ (диалектнэ үгэ) гэжэ тоологдохоб?

1) Үбгэн аба;	3) Таабай;
2) Элинсэг аба;	4) Хүгшэн эжы.

8. Хэлэнэй үгын баялигы

1) Лексикографи гэдэг;	3) Лексикологи гэдэг;
2) Синонимууд гэдэг;	4) Лексикэ гэдэг.

9. Ямар үгын удха дүүрэн бэшээр, дутуугаар харуулаатайб?

1) Энгэр – дэгэл хубсаһанай сээжэ, урда тала;	3) бал – зүгын тоһон;
2) абдар – томо ханза, сүндүүг;	4) элинсэг – үбгэ эсэгэ.

Буряад хэлэнэй фонетикэ фонологи, графика, орфографи, орфоэпи.

1. Энэ холбуулалай үгын түхэлдэ **ИИ** үзэг бэшэгдэхэгүй, тэрэ холбуулал заагты.

1) Станц.н харуулшан;	3) жүр.н дүнгүүд;
2) коф.н аяга;	4) хан.н бэшэг.

2. Доро үгтэһэн абтаһан үгэнүүдэй алинийн Нэрын падеждэ ородоор бэшэгдэхэб?

1) студенткэһээ;	3) амбаарһаа;
2) Европоһоо;	4) баниһаа.

3. «И үзэг үгын эгээ эхиндэ хэлэнэй урдуурхи аялгантай бэшэгдэхэгүй, харин хэлэнэй хойгуурхи аялгантай үгэ соо бэшэгдэхэ» – энэ дүримдэ тааруу үгэнүүдэй зэргэ ологты.

1) Эрхим, бэлиг, эдир;	3) иимэ, хиимэ, нийтэ;

2) инаг, игаабари, илалта;

4) литэ, хэлэн, хилэн.

4. Тус ушарнуудта хаанань ЭЭ үзэг бэшэгдэхэб?

1) Хэл... бүлюудэ;

3) хэлэн... илгарал;

2) бэлэг... сэн;

4) Дэлгэр... хүбүүн.

5. ЭЙ үзэгэй бэшэлгэтэй үгэ харуулагты.

1) Сэсэн... буляалдаба;

3) дэбтэр... хуудалан;

2) хэһэн... мэдэрбэ;

4) түрэл хэл... мартаба.

6. Тус үгэнүүдэй алиниинь зурлаа табин бэшэгдэхэб?

1) Хаб загаһан;

3) олон олон;

2) һаршага һоршого;

4) шииг нойтон.

7. Үгэнүүдэй ямар зэргэ соо тодо бэшэ аялган дуулдаашье һаа бэшэгдэхэгүйб?

1) Хэл()һэн, хал()һан, нэр()һэн;
ар()һан;

3) түр()гэн, хүл()һэн,

2) гол()һон, холл()һон, хор()һон;
хэл()тэй.

4) хаб()тай, эб()тэй,

8. Тус үгэнүүдэй алиниинь суг бэшэгдэхэб?

1) Идейнэ()бэшэ;

3) тэнсүү()бэшэ;

2) эмхи()зургаан;

4) хани()барисаан.

9. Эдэ абтаһан үгын анхан һууриин түхэлтэй зэргэнүүдэй алиниинь тус дүримэй ёһоор – «хатуу хашалганай удаадахи сохилтогүй аялгание бэшэхэ дүрим» – бэшэгдэдэг бэ?

1) Буденный, Георгадзе, Ковалевский, Белый;

2) яблока, газетэ, аналитическэ, гибридна;

3) горючи, печени, расписании, коллеги;

4) мастерской, педиатрии, Корей, Периней.

10. Эдэ үгэнүүдэй алиниинь хонгёо хатуу [б] абятайб?

1) Хэб;

3) эбтэй;

2) хэбис;

4) хэблиг.

Буряад хэлэнэй морфологи: үгын бии бололго болон хэлэлгын хубинууд.

1. –НАР гэхэн олоной тоогой залгалта абадаг үгэнүүдэй зэргэ нэрлэгты.

1) Гар, гараж, гэрэл, плащ, карандаш;
хэлэн;

3) хибэс, хэб, станок, механизм,

2) эгэшэ, багша, методист, аха, шаби;
һурагша.

4) модон, нүхэр, баряаша, хонин,

2. Ямар холбуулал соо частицын соохи аялганай бэшэлгэ бурууб?

1) Сэсэрлигтээ ошоогүй ха юмта;

3) Айлшалжа хүрөөдүйб;

2) Үсэгэлдэр хүдэлөө һэнтэ;

4) Тиимэл байха бэлэйлши.

3. Үгэнүүдэй ямар зэргэнь Зэбсэгэй падеждэ –ЯАР залгалта абахаб?

1) Хори, хоори, хонин, морин;	3) артель, апрель,
бандероль, тюль;	
2) акци, станци, спираль, интонаци;	4) Василий, Зоя, Мария,
Марья.	

4. Ямар үгэ ҮНДЭҺЭН, СУФФИКС, ПАДЕЖЭЙ ЗАЛГАЛТА, НЮУРТА ХАМААДАЛАЙ ЗАЛГАЛТА гэхэн бүридэлтэйб?

1) <u>һурагшадын</u> ь;	3) бэшэлгынгээшье;
2) малшандатнай;	4) байдалаараа.

5. Доогуураа зуруулаатай хубинуудай алинийнь гараһан һууриб гэжэ харуулагты.

1) <u>Ш</u> эрдэмэл;	3) <u>һу</u> ргуулиин;
2) <u>я</u> бажархёоб;	4) <u>х</u> абтагайнууд.

6. Үгын түхэлэй бии бололгодо гаргагдаһан алдуу заагты.

1) Уншад ошобо;	3) хараад абаба;
2) ерэнгээ дайраба;	4) алдаһанаа ойлгобо.

7. Олоной тоодо байһан, падежэй залгалтатай юумэнэй нэрэ зүб харуулагты.

1) Хэлэгшэнь;	3) Хэлэгшэдэй;
2) Хэлэгшэднай;	4) Хэлэгшэдээ.

8. Тус зэргэнүүд сооһоо деепричастна түхэлтэй глаголнуудые ологты.

1) Ошоё, ошо, ошогты;	3) ошобо, ошоо, ошохо;
2) ошоод, ошонгоо, ошотор;	4) ошоһон, ошогшо,
ошонхой.	

9. Дороһоо суглуулһан тоогой нэрэнүүдые нэрлэгты.

1) Нэгэ, хоёр, гурба;	3) нэжээд, хошоод,
гурбаад;	
2) нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи;	4) ...хоюулан,
гурбуулан.	

10. Тус үгэнүүд сооһоо шанарта тэмдэгэй нэрэнүүдые харуулагты.

1) Малтамал;	3) харабтар;
2) уһалиг;	4) эндэхи.

11. Дорохи үгэнүүдэй алинайнь түхэл ӨӨРЫНГӨӨ гэхэн удхатайб?

1) Ябаһаншни;	3) ябаһанаа;
2) ябаһамни;	4) ябаһаниинь.

12. Эндэ сагай наречи заагты.

1) Шадахысаа;	3) ааляар;
2) үбдэгсоо;	4) арай шамай.

13. Ямар үгэ захиран хандаһан түхэлтэйб?

- 1) һууя;
- 2) һуу;

- 3) һууг;
- 4) һууһуу.

14. БУЛТА – ямар түлөөнэй нэрэб?

- 1) нюурай;
- 2) асууһан;

- 3) зааһан;
- 4) хамталһан.

15. –ЫЕ – ямар падежэй залгалтаб?

- 1) Үйлын падежэй;
падежэй;
- 2) Зүгэй падежэй;
падежэй.

3) Зэбсэгэй

4) Хамаанай

16. Доро үгтэһэн зэргэнүүд соо үгэнүүд түрэл түрэлөөрөө (бии бололгоороо) харуулаатай. Нэгэ зэргэнь алдуутай, тэрэниие ологты.

- 1) Шарабтар, шарлаа, шарашуу, шарана;
- 2) хараба, харуула, харуулшан, харамаар;
- 3) урюулһандаа, урилсажа, урядхиба, урилга;
- 4) алхадаа, алхашуу, алхадуула, алхадалсыш.

17. БАЙМГАШАА – энэ үгэ ямар хэлэлгын хубиһаа бии болооб?

- 1) Тэмдэгэй нэрэһээ;
- 2) Үйлэ үгэһөө;
нэрэһээ.

3) Наречийһээ;

4) Түлөөнэй

18. Энэ мэдүүлэл соо байһан туһалагша хэлэлгын хубинууд тоонуудаар дугаарлагдаатай. Дахуул үгын дугаар заагты.

Шэрдэгэй дэргэдэ (1) байна бэлэй (2) гэжэ (3) Баяр амална һэн (4).

- 1) 1;
- 2) 2;
- 3) 3;
- 4) 4.

Буряад хэлэнэй синтаксис: холбуулал, мэдүүлэл, текст.

1. Текст уншаад, А1, А2, А3 даабари дүүргэгты.

А. Юуб гэхэдэ, галынь залираагүй, гуламтынь хүн тойроогүй, эдеэнһээнһ хүн ама хүрөө, сэргэдэнь морёо уяа.

Б. Галаа түлээд, сайгаа шанаад, айрһа гурһаяа эли газарта гаргаад, үүдээ суургалангүй орхижо, малаа адуулхаяа гү, али агнахаяа ошоходоо, буряад зон аянай зондо һанаагаа зободог байгаа.

В. Тэрэнэй хоол баряад, унда уугаад, дулаасажа амараад ошоһые мэдэхэдээ, буряад хүн баярладаг һэн.

Г. Хэһээлтэдэ ороһон хаатаршан, сүлэлгэдэ ябаһан гэмтэн – хэнэйшые үри һаа, ямаршые яһанай хүн һаа – эзэгүй гэртэ буугааб гэжэ һанадаггүй байгаа.

Д.Эрдынеев.

А 1. Тус мэдүүлэлнүүдые суглуулан, холбоотой текст болгохынгоо тула, тэдэниие ямар зэргэтэйгээр хойно хойноһоон табиха болонобта? Зүб зэргэ илгагты.

1) А, Б, В, Г;	3) Г, Б, А, В;
2) Б, Г, В, А;	4) Б, В, А, Г.

А 2. Дээрэхэй мэдүүлэлнүүдтэ эндэ синтаксическа тодорхойлол үгтэнхэй. Али тодорхойлол бурууб?

- 1) А – мэдүүлэл сложно, союзгүй, тоолоһон харилсаатай дүрбэн простой мэдүүлэлһээ бүридэнэ.
- 2) Б – мэдүүлэл простой, хоёр бүридэлтэ, грамматическа һууринь – *бурыад зон ханаагаа зободог байгаа*.
- 3) В – мэдүүлэл простой, дэлгэрэнгы, обородуудтай.
- 4) Г – мэдүүлэл сложно, союзтай, дахалдаһан сложно мэдүүлэл, тододхоһон элирхэйлэгшэтэй.

А 3. Ямар мэдүүлэл союзна үгөөр эхилнэб?

1) А;	2) Б;	3) В;	4) Г.

2. Тус мэдүүлэлэй үргэлжэлэлын ологты.

Эртын шубуун лэ хоол (Англи оньһон үгэ)

1) Эдидэг;	3) бэрхэ юм;
2) олодог;	3) буляадаг.

3. Ямар холбуулал соо элирхэйлһэн үгэнь буруу хэрэглэлэгтэйб?

1) Тарган ном;	3) бүдүүн модон;
2) зузаан дэбтэр;	4) бүдүүн хүн.

4. Үгтэһэн мэдүүлэлнүүдэй алиниинь пунктационно алдуутайб?

- 1) Танай ханахада, автор басаган гү, али хүбүүн гү?
- 2) Гэр соо хон–жэн, гансал ханын часай тииг–тииг абяан дуулдана.
- 3) Энэ юһэн дабхар гэрнүүдэй саана манай гэр.
- 4) Та – хубсаһа зохёогшот.

5. Доро үгтэһэн тайлбарилгануудай алиниинь тус мэдүүлэлэй пунктуаци зүбөөр харуулнаб?

Бишни ашанар зээнэртэй () ехэ жаргалтай хүн гээшэб...

- 1) Союзгүй сложно мэдүүлэл, зурлаа табигдаха;
- 2) Нэрлүүлэгшэ хэлэгшэ хоёрой Нэрын падежэй түхэлтэй байхада, хоорондонь зурлаа табигдаха;
- 3) Хамтадхаһан үгын байхада зурлаа табигдаха;
- 4) Нэрлүүлэгшын заагшын һуурида зурлаа табигдаха.

6. Буруугаар зохёолгоотой ханамжа ологты.

- 1) Хүбүүн хайн һураһанайнгаа түлөө медальда дэмжэгдэбэ.
- 2) Хүбүүе хайн һураһанайнь түлөө медальда дэмжүүлэбэ.

- 3) Хүбүүн хайн хураһанайнгаа түлөө өөрыгөө медальда дэмжэбэ.
- 4) Хүбүүе хайн хураһанайнь түлөө хургуулийн дирекци медальда дэмжэбэ.

7. Тексттэй танилсаад, даабаринуудыг хэгты.

1) Түгэдһөө наашаа Ундуу гэжэ газарта тон үгытэй үбгэн һамган хоёр һуугаа гэхэ. 2) Орбогорхон урса гэртэй, ганса үнээтэй, ганса гүүтэй. 3) Үбгэниинь зумбараа алажа, гэртэхинээ тэжээдэг, һамганиинь хээлитэй.

4) Нэгэтэ үнээгөө бэдэржэ ябаһан һамган тугаллаһан үнээгөө олоод, өөрөө үбдэжэ, гэртээ хүрэхэ аргагүй, тэндээ нарайлба. 5) Нарай тугал нарай хүбүүхэн хоёроо гансата абаашажа шадахагүй эхэнэр иигэжэ бодобо: «Юрэдөө булта туража үхэнхаар, түрүүн тугалтай үнээгөө абаашаад, һүүлдэ хүбүүгээ абаашахабди». 6) Хүбүүгээ хээрэ орхёод, арайхан гэжэ үнээгөө туужа гэртээ асараа. 7) Гэртээ ерэхэдэнь гүүниинь унагалһан, үбгэниинь хүхюутэй һамгаяа угтажа байба. 8) һамганай ушараа хөөрэхэдэ, үбгэн ехэ халаглаба. 9) Харанхы һүнидэ хашагдажа, арай гэжэ үглөөгүүр болгобо. 10) Нарайгаа орхихон газартань дүтэлхэдэнь, тэндэһэнь бүргэд шубуун ниидэшэбэ. 11) «Ай хөөрхэй, ялай даа», – гэлдэһээр тэдэнэй бохинолдон ерэхэдэ, бүргэдтэ даруулжа дулаахан хоноһон хүбүүниинь унтаж байба. 12) Тиигэжэ бүргэд шубуунда абаруулһан Зүүн Түгэдэй Ундуу гэжэ газарта үгытэйхэн айлда Зонхобо хүбүүн түрэхэн үльгэртэй.

7.1. Дорохи баталамжануудай алиниинь арадай аман зохёолой текст соо харуулагдаһан һанал бодолдо таарууб?

- 1) Хүнэй ажамидарал амитадай ажамидаралтай нягта холбоотой.
- 2) Баяжахадаа тэһэ баяжаха тухай.
- 3) Хүнэй оршон тойронтой харилсаан тухай мэдээсэнэ.
- 4) Урданай хүнэй хүшэр хүндэ ажабайдал.

7.2. Ямар темэ энэ текст соо үгыб?

1) Байгаали хүн хоёрой таарал.	3) Урданай зоной ажабайдал.
2) Шубуунда абаруулһан тухай.	4) Ньютаг газар нэрлэхэн тухай.

7.3. Текстын стиль, тиигэхэдэ янзыень заагты.

- 1) Уран зохёолой стиль, бодомжолго, зураглалтай;
- 2) Уран зохёолой стиль, домоглол, зураглалтай;
- 3) Уран зохёолой стиль, домоглол, бодомжолготой;
- 4) Яряанай стиль, домоголол, зураглалтай.

7.4. Эндэ үгтөөтэй үйлэ үгэнүүдэй (глаголнуудай) алиниинь текст соо шэлжэхэн удхатайгаар хэрэглээтэйб?

1) Халаглаба;	3) хашагдажа;
2) ниидэшэбэ;	4) дүтэлхэдэнь.

7.5. Тус текст соо ямар уран аргууд хэрэглээтэйб?

1) Эпитет;	3) гиперболэ;

2) метафора;

4) зэргэсүүлгэ.

7.6. Хэдыдэхи мэдүүлэл урдахи мэдүүлэлэйнгээ удхатай холбоһон харилсаатай союзна үгын хүсөөр ниилэнэб?

1) 8;

2) 12;

3) 11;

4) 4.

Список литературы

Основная литература

1. Амоголонов Д.Д. Современный бурятский язык. - Улан-Удэ, 1958.
2. Бертагаев Т.А., Цыдендамбаев Ц.Б. Грамматика бурятского языка. Синтаксис. - Москва, 1962
3. Раднаев Э. Р. Буряад хэлэнэй фонетикэ /Э. Р. Раднаев; М-во образования и науки Респ. Бурятия. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2007. – 146 с.
4. Раднаев Э. Р. Буряад хэлэнэй орфоэпи: лингвист. пособие /Э. Р. Раднаев; Федер. агентство по образованию, Бурят. гос. ун-т. – Улан-Удэ: Изд-во Бурят. ун-та, 2008. – 92 с.
5. Доржиев Д.-Н. Современный бурятский язык : морфетикэ/Д.-Н. Доржиев. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2005. – 179 с.
6. Доржиев Д.-Н. Современный бурятский язык : синтаксис/Д.-Н. Доржиев. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2005. – 179 с.

Дополнительная литература

7. Батоев Б.Б. Бурятский язык. Графика. Орфография. – Улан-Удэ, 1993.- 143с.
8. Буряад хэлэнэй бэшэгэй дурим/М-во образования и науки Респ. Бурятия, Ин-т монголоведения, буддологии и тибетологии Сиб. отд-ния Рос. акад. наук; под общ. ред. Л. Д. Шагдарова. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2009. – 166 с.
9. Буряад хэлэнэй шухала асуудалнууд/Рос. акад. наук, Сиб. отд-ние, Ин-т монголоведения, буддологии и тибетологии ; [отв. ред. Л. Д. Шагдаров, редкол.: С. Д. Бабуев и др.]. – Улан-Удэ: Изд-во БНЦ СО РАН, 2007. – 207 с.
10. Дылыкова Р. С. Буряад хэлэн : тестнууд: Буряадай гурэнэй университетэй һуралсалай методическэ булгэмэй шидхэбэреэр тус пособи 050302.65 Турэлхи хэлэн болон литература гэхэн мэргэжэлдэ һурадаг оутадай һуралсалай ном боложо угэхэ аргатай/Р. С. Дылыкова, Л. Б. Будажапова; М-во общ. и проф. образования Рос. Федерации, Бурят. гос. ун-т. – Улан-Удэ: Изд-во Бурят. госун-та, 2009. – 85, [1] с.
11. Санжина Д. Д. Бурятский язык : стилистический аспект лексической синонимии: словарь-справочник/Д. Д. Санжина; М-во образования и науки Респ. Бурятия. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2010. – 155, [1] с.
12. Раднаев Э. Р. Бурятский язык в средней школе/Э. Р. Раднаев. – Улан-Удэ: Бэлиг, 2005. – 102 с.
13. Бальжинимаева Ц.Ц. Именные словосочетания в бурятском языке. Улан-Удэ, 1996.
14. Будаев Ц.Б. Буряад диалектологи. – Улан-Удэ, 2000.-140 х.